

Az „Ökológia és Egyház” konferencia nyilatkozata*

Mi, a Nádasdy Akadémia és a Védegyelet által 2002. augusztus 30–31-én Nádasdladányban rendezett *Ökológia és Egyház* konferencia résztvevői, különböző egyházak hívei, teológusok, papok és lelkészek, valamint különböző tudományágak szakértői, tudatában annak, hogy napjaink ökológiai válságának leküzdése az emberiség egyik legnagyobb kihívása, annak megoldásán munkálkodva az egyházak vezetői és a többi ember közti párbeszéd megerősítése érdekében az alábbi nyilatkozatot tesszük.

Arra vállalkoztunk, hogy összekössük az ember földi létének újragondolását a gyakorlati cselekvéssel, és igyekezzünk segítséget nyújtani olyan javaslatokkal, amelyek a magyarországi egyházak vezetőinek és a híveknek egyaránt segíthetnek a vallás és az ökológia összekapcsolásában.

Fontosnak tartanánk, hogy az egyházak tanítási gyakorlatában nagyobb hangsúlyt kapjanak azon alapelvek, amelyekre a környezeti válság megoldásában a társadalom támaszkodhat. Jóllehet ezen elvek jelen vannak az egyházak tanításában, azonban jobban fel kellene hívni fontosságukra a hívek és a kívülállók figyelmét.

Ki kellene emelni, és erőteljesebben kellene hangsúlyozni, hogy feltétlen felcölősek vagyunk embertársainkért és utódainkért.

Az embert minden más élőlénytől megkülönbözteti intelligenciája, ami azonban nem jogosítja föl pusztításra, hanem arra kötelezi, hogy megőrizze élőlénytársait és az egész ökoszisztémát. Az embernek tekintetbe kellene vennie a többi létforma méltóságát is, el kellene ismernie azok embertől független értékeit, és hogy ezek létük által eleve tiszteletre méltók. Ennek a tiszteletnek minden velük való érintkezéskor meg kell nyilvánulnia.

Éppen ezért elkerülhetetlen, hogy ráirányítsuk a figyelmet a természeti rendszerek sokféleségét, stabilitását és szépségét csorbitó cselekedetek bűnös voltára.

El kellene fogadni, hogy a világ egészére irányuló szeretet és irgalom, csakúgy mint az ebből fakadó cselekedetek, éppúgy jók, mint az embertársaink iránt tanúsítottak. Ebből fakadóan igyekeznünk kellene gátat szabni elsősorban az embertársainkkal, de emellett a természettel szembeni erőszaknak is.

A környezeti válsághoz vezető fogyasztói magatartás az emberi lélek céltalanságából fakad. Az egyházaknak fontos feladatuk hogy az anyagi gazdagodással szemben a szellemi és lelki kiteljesedést állítsák az emberi lét középpontjába.

* Jávör Benedek szövegtervezetét a konferencia résztvevői öntötték végső formába. A nyilatkozat inkább tekinthető ajánlásnak, mint felszólításnak. A konferenciával kapcsolatos részletek megtekinthetők a www.vedegylet.hu internetcímen.

Izen alapelvekből az egyházak számára fontos gyakorlati feladatok származnak, amelyek elősegíthetik egy igazságosabb és hosszú távon fenntartható világ kialakítását. E feladatok közül az alábbiakat kiemelkedően fontosnak tartjuk.

Elengedhetetlenül szükségesnek látjuk, hogy az egyházakon belül mind teológiai, mind pedig gyakorlati értelemben felkészítsék a lelkipásztorokat (papokat, lelkészeket, rabbikat) a vallás és az ökológia közötti kapcsolat sajátosságaira. A lelkipásztorok képzésében csakúgy, mint az egyházi oktatási intézményekben az alapfokú oktatástól a felsőoktatásig, hangsúlyosabban jelenjenek meg az ökológiai, környezetvédelmi ismeretek.

Elsődleges feladat a hívek minél részletesebb tájékoztatása ezen kérdésekről, hogy ráébredjenek, hitükkel nem egyeztethető össze semmilyen olyan magatartásforma, amely az ökoszisztéma létét veszélyezteti. Kérjük, hogy a tanításban nagyobb súllyal jelenjen a teremtett világ védelme.

Kívánatosnak tartanánk, hogy a magyarországi egyházak hivatalosan (például a templomokban felolvasandó körlevelek formájában), foglalkozzanak az ökológiai válsággal, különösen olyan időszakokban, amikor a közfigyelem egyébként is erre irányul. (Lásd például a most lezajlott johannesburgi Föld-csúcsot.) Ennek részeként az egyházak tegyék széles körben hozzáférhetővé és ismertté az ökológiai válságról szóló hivatalos egyházi megnyilatkozásokat.

Az egyházak használják hatékonyabban a tömegtájékoztatást arra, hogy az ökológiai gondolat és az ezzel kapcsolatos egyházi kezdeményezések minél szélesebb körben ismertté váljanak. Az egyházi médiában igyekezzenek minél gyakrabban foglalkozni a témával, akár külön műsorokban is, ahogy erre már találhatunk is figyelemre méltó példákat.

A civil szféra környezetvédő csoportjai és a helyi egyházi közösségek törekedjenek minél szorosabb kapcsolatra és együttműködésre. A civil szervezetek lássák el környezetvédelemmel kapcsolatos információkkal az egyházakat, hitközségeket, dolgozzanak ki velük közösen programokat. Megoldhatnák például a templomtornyokban élő állatok, gyöngybaglyok, denevérek védelmét.

Helyi, környezetvédelmi témájú népszavazásokkor biztassák híveiket a szavazáson való felelős részvételre.

Az egyházi építkezéseknél, felújításoknál, beruházásoknál és az intézmények működtetése során kapjon külön hangsúlyt a környezetbarát technológiák, alternatív energiaforrások alkalmazása, az energiatakarékosság, a minimális papírhasználat, a környezetbarát szerek és anyagok használata, a víztakarékosság, az élővilág védelme és egyéb környezetvédelmi szempontok.

Javasoljuk végül környezetvédőkből, teológusokból, egyházi szakreferensekből és hívekből álló közös munkacsoportok felállítását, amelyek tá-

mogatást nyújthatnak az egyházaknak a környezetvédelemmel kapcsolatos kérdések megválaszolásában.

Mi, a konferencia résztvevői felajánljuk segítségünket a fentiek megvalósításához. A munka előrehaladását és a további lehetséges célokat a mostani szimpóziumot követően évente megrendezett találkozókön vitatjuk meg. Reméljük, hogy a mostani összejövetelem hosszan tartó munka indult el, amelynek végeredménye – az egyházaknak mint kovásznak a jelenlétével – egy harmonikus, igazságos és fenntartható világ lesz.

Nádasdladány, 2002. augusztus 31.